

Gimnazija in srednja kemijska šola ruše
Šolska ulica 16
2342 Ruše

Venezuela

Geografija

September 2011

Kazalo vsebine

Uvod.....	3
Osnovni podatki.....	4
Naravno geografske značilnosti.....	4
Lega in površje.....	4
Podnebje.....	5
Vode.....	5
Tla in rastje.....	5
Družbeno geografske značilnosti.....	5
Prebivalstvo.....	5
Poselitev.....	5
Državna ureditev.....	6
Zgodovina.....	6
Vojna za neodvisnost.....	7
Obdobje diktatu.....	7
Venezuela po letu 1958.....	7
Gospodarstvo.....	8
Kmetijstvo.....	8
Gozdarstvo.....	8
Rudarstvo in energetika.....	8
Industrija.....	8
Turizem.....	9
Promet.....	9
Zaključek.....	10
Kazalo slik in tabel.....	11
Viri in literatura.....	12

Uvod

Za seminarsko nalogo sem si izbral Venezuelo. Bolivarska republika Venezuela ali na krako Venezuela je obmorska država na severu Južne Amerike, ki je svoje ime dobila po Benetkah (Venezuela špansko pomeni Male Benetke). Država je znana tudi po svoje retoričnem predsedniku, ki je včasih zelo oster, a zelo priljubljen med prebivalci Venezuele.

Med pisanjem sem se veliko naučil, verjamem pa, da bom to znanje z - upam da- zanimivo predstavitevijo prenesel tudi na sošolce in sošolke.

Osnovni podatki

	Venezuela	Slovenija
Površina	912.050km ²	20.256km ²
Št. prebivalcev	24.287.670 (2002)	2.040.788 (2009)
Gostota prebivalstva	27 preb/km ²	100 preb/km ²
Vode	0,3%	0,6%
Bruto domači proizvod (BDP)	285.214 milijarde USD 9.754 USD -naprebivalca (ocena 2010)	59,413 milijarde USD, 29.520 USD na prebivalca (ocena 2009)
Rast BDP	Ni primerljivega podatka	1,6% (12 mesečna rast, izmerjena avgusta 2011)
Naravni prirast	22% (1996)	-0,4 (1996) 1,7% (2008)
Pričakovana življenska doba	M 74 let, Ž 80 let (2008)	M 76let, Ž 82let
Delež mestnega prebivalstva	86% (1996)	50% (1996)
Smrtnost dojenčkov	16,8% (1996)	4,7% (1996) 4,2% (2001)
Delež nepismenih	8,9% (1995)	>1%

Tabela 1 Osnovni podatki

Naravno geografske značilnosti

Lega in površje

Venezuela leži v severnem delu Južne Amerike, ob obali Karibskega morja na severu in Atlantskega oceana na severo-vzhodu. Obsega štiri velike pokrajinske enote: Ande, Orinoško nižavje, ki zavzema tretjino države, Gvajansko višavje in na skrajnem jugu Amazonsko nižavje. Najvišji vrh je Pico Bilivar z 5007. metri nadmorske višine.

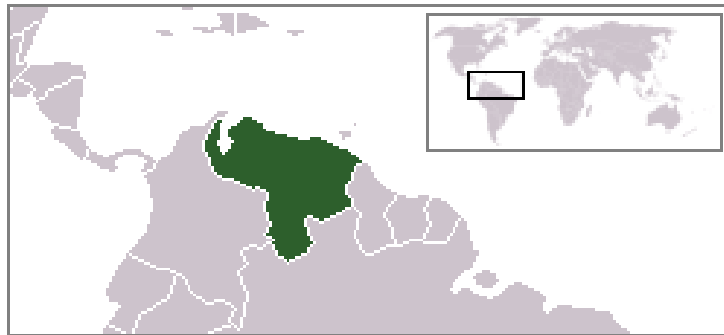
Na zahodu segata v Venezuelo dve gorski verigi Andov, ki potekata od juga proti severu in od jugo zahoda proti severo vzhodu. Slednja je 400km dolga in do 80km široka gorska veriga. Med gorovjem leži Maracaibska kotlina, kjer se nahaja tehtonska udornina ki je zelo bogata z nafto.

V bližini te verige Andov leži tudi hribovje Lara-Falcon, ki je sestavljeno iz več vzporednih, 800-1000 metrov visokih hribovij, sestavljenih iz krednih in terciarnih sedimentnih kamnin.

Orinoško nižavje, ki zavzema okoli tretjino površine je okoli 400 kilometrov široka kotlina, v katero so reka Orinoko in njeni andski pritoki nasuli veliko materiala ter jo zravnali. Območje je poplavno nevarno.

Južno polovico države zavzema Gvajansko višavje, zgrajeno iz starih gnajsov, granitov, kvarcitolov in kristalov skrilavcev. Višavje se na zahodu iz ravnine ob Orinoku strmo dvigne v razčlenjeno planotasta višavja. Najvišji vrh Gvajanskega višavja je Roraima z 2810 metri nadmorske višine.

K Venezueli spada tudi več otokov v Karibskem morju, med njimi tudi niz koralnih otokov v Malih Antilih. Otoki predstavljajo okoli 10% površine Venezuele.

Slika 1 Lega Venezuele

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cb/LocationVenezuela.png>

Podnebje

Podnebje je na jugu Ekvatorialno, na severu Savansko. Največ padavin je v Gvajanškem višavju in Andih (več kot 3000mm/m²), najmanj pa v kotlinah v Obalnem hribovju (500-800mm/m²) ter v skrajnih severo zahodnih delih (250-500mm/m²).

Vode

Okoli 80% Venezuele pripada porečju Orinoka - 2740km. Velike razlike so med nizkimi pretoki v sušnem obdobju in deževnem obdobju, ko reke poplavijo obsežne dele ravnine. Južni del pripada porečju Amazonije, oziroma njenemu pritoku Rio Negro - 2253km. V Gvajanskem višavju so nastali številni slapovi-najvišji v Venezueli, hkrati pa najvišji na svetu je Angelov slap (979m). Na severo zahodu je Maracaibsko jezero-13.280km².

Tla in rastje

V večjem delu Venezuele prevladujejo rdeča in rumena lateritna tla (feralsoli), ob obali in delti Orinoka so močvirna tla, na peščenjakih slabo rodovitna peščena tla.

Družbeno geografske značilnosti

Prebivalstvo

Število prebivalcev se je po leti 1950 hitro povečevalo (3-4% na leto), nato pa se je v 70. letih rodnost počasi začela zmanjševati tako da se je rast prebivalstva kljub znižanju smrtnosti upočasnila (1980-1985 v povprečju 2,8% na leto).

Večina prebivalcev so mestici (67%), drugo belci (21%), črnci (10%) in Indijanci (25). Belci so večinoma španskega in italijanskega rodu; priseljivanje je bilo močno zlasti po 2. svetovni vojni, delež belcev se je takrat iz 10% povečal na 20%.

Po veroizpovedi so ljudje večinoma katoličani (93%) in protestanti (6%).

Poselitev

Prebivalstvo je zelo neenakomerno razporejeno. Na širšem območju Caracasa živi na 3% ozemlja kar 36% vseh prebivalcev (več kot 350 preb. na km²). Poselitev je gosta tudi na naftno bogatih območjih na severo

zahodu, v Obalnem hribovju in ob obali, širši deli Orinoškega nižavja in Gvajanskega višavja pa so skoraj neposeljeni.

V obdobju 1940-1970 se je zaradi silovitega bega iz dežele v večja mesta na severu hitro povečeval delež mestnega prebivalstva (1950: 48%, 1981: 80%). Več kot polovica prebivalcev mest živi v revnih barakarskih naseljih. V Venezueli je na začasnem delu okoli 3. mil. delavcev iz tujine, predvsem iz Kolubije-velik del ilegalno.

Večja mesta so: Caracas (2 mil. prebivalcev), Maracaibo (1,25 mil. prebivalcev) in Valencia (1,03 mil. prebivalcev).

Državna ureditev

Po ustavi iz leta 1961 je Venezuela predsedniška zvezdna republika, sestavljena iz 22 zvezdnih držav, zveznega območja glavnega mesta in zveznih odvisnih ozemlj (otoki v Karibskem morju). Volilno pravico imajo vsi starejši od 18 let. Predsednika republike izvolijo na volitvah vsakih 5 let in je hkrati predsednik vlade; imenuje ministre, vrhovnega poveljnika oboroženih sil, ter visoke državne uradnike.

Dvodomni kongres je sestavljen iz Poslanske zborice in Senata. Poslanska zbornica ima 203 člane, Senat 52 članov, najmanj po 2 iz vsake zvezdne države ali iz zvezdnega območja glavnega mesta-oboji se izvolijo vsakih pet let. Dosmrtni člani Senata so tudi vsi živeči, zakonito izvoljeni predsedniki republike.

Vsaka od 22 zveznih držav ima lastno zakonodajalno skupčino in guvernerja.

Slika 2 Zastava Venezuele

<http://www.sitiosvenezuela.com/images/banderita-venezuela-6.jpg>

Zgodovina

Ob prihodu Evropejcev na to območje so na območju današnje Venezuele živeli bojeviti Karibi, mirobljubnejši Aravaki in poljedelski Čibči. Prva stalna Evropska naselbina je bila ustanovljena leta 1523. V notranjost Venezuele so v 16. stoletju prvi prodrli nemški raziskovalci.

Na začetku 18. stoletja je bila Venezuela ena najrevnejših španskih kolonij v Južni Ameriki. Da bi vzpodbudili razvoj dežele je španski kralj podelil monopol do trgovanja z Venezuelo zsebni družbi. To je res okrepilo gospodarsko stanje Venezuele, a je zaradi slabega ravnanja z priseljenci družba sčasoma izgubila moč in propadla.

Vojna za neodvisnost

Pod vplivom ameriške vojne za neodvisnost in francoske revolucije so se v začetku 19. stoletja tudi v Venezueli pojavile želje po neodvisnosti, vendar prvo niso imele podpore med ljudskimi množicami. 1806. leta je izbruhnil neuspešen upor, leta 1810 pa so uporniki strmoglavili špansko oblast v Caracasu. Narodni kongres je kot prvi v latinski Ameriki 5. 7. 1811 razglasil neodvisno republiko Venezuelo. Prvi predsednik je bil F. de Miranda, ki je z Španci sklenil premirje in s tem izzval odpor drugih borcev za neodvisnost z Simonom Bolivarjem na čelu. Ti so ga strmoglavili in ga predali španskim oblastem. Zatem je v Venezueli zavladal Bolivar-avtokratsko, vendar se je moral pred špansko vojsko umakniti v današnjo Kolumbijo. Tam so razglasili neodvisno Republiko Veliko Kolumbijo, ki je obsegala današnja ozemlja Kolumbije in Venezuele. Njen prvi predsednik je postal Bolivar. 24. 6. 1821 je Bolivarjeva vojska porazila Špance. Španska nadvlada se je tako v Venezueli končala.

Obdobje diktatu

Zaradi vse večjih nasprotij med Bolivarjevimi privrženci in nasprotniki je Venezuela po Bolivarjevi smrti (1830) izstopila iz Velike Kolumbije in razglasila neodvisnost. Njen prvi predsednik je postal Jose Antonio Paez in vzpostavil osebno diktaturo. Že takrat so v Venezueli potekali hudi politično boji med konservativci in liberalci, na oblasti pa so se vse do leta 1958 menjavali različni diktatorji.

Slika 3 Simon Bolivar

<http://www.simonbolivar.ca/bolivarenglish/bolivarbioeng.htm>

Venezuela po letu 1958

Na parlamentarnih volitvah so za predsednika izvolili Romula Bacantourta. Lotili so se obsežne agrarne reforme, okrepila pa se je tudi gverilska dejavnost in skrivna dejavnost Komunistične partije. Leta 1975 so poddržavili železarsko in naftno industrijo. To je Venezueli omogočilo velike naložbe v izkoriščanje drugih naravnih bogastev.

Gospodarsko stanje je bilo pred letom 1992 zelo slabo, do obiljenja le tega je prišlo zaradi povečane prodaje nafte in pomoči drugih držav.

Leta 1998 je na volitvah zmagal Hugo Chavez, ki oblast hotel prevzeti že leta 1992 z državnim udarom.

Gospodarstvo

Venezuelsko gospodarstvo je vse od leta 1920 v znamenju bogatih naftnih nahajališč ter nahajališč zemeljskega plina. Do leta 1970 je bila Venezuela celo največja svetovna izvoznica nafte. Naftni prihodki predstavljajo kar 80% vseh proračunskih sredstev.

Država ima šibko kmetijstvo, po drugi strani pa so prihodki nafte v 70. in 80. letih razvili uspešno industrijo.

kljub veliki količini naravnih bogastev državo pestijo gospodarske težave. Problem je tudi razlika med bogato manjšino ter revnimi množicami in kronično veliko brezposelnostjo (samo polovica aktivnega prebivalstva ima polno zaposlitev).

Kmetijstvo

Venezuela okoli 22mil. hektarjev kmetijskih zemljišč, kar predstavlja okoli 25% vse površine (v Sloveniji je delež o blizu 30%). Večina zemljišč je v obalnem pasu in Obalnem hribovju, drugod so samo velike živinorejske farme. V obdobju naftnega razcveta je bilo kmetijstvo zelo zapostavljeno in šele v 90. letih so se lotili obsežne modernizacije . V 60. letih zastavljeno agrarno reformo so opustili (2% lastnikov ima v lasti 80% zemljišč). Izvoz kmetijskih pridelkov je skromen, za lastne potrebe pridelujejo: riž, koruzo, sladkorni trs, kavo, banane, kakav, sadje in gomoljnice. Pridelujejo tudi tobak, bombaž in oljnice.

Od živinoreje lahko najdemo govedorejo, pokrivajo pa tudi domače potrebe po svinjini, perutnini in mleku.

Ribištvo je dobro razvito tako v obalnem morju kot v notranjosti-letni ulov 505.000 ton.

Gozdarstvo

Venezuela ima 31 milijonov ha gozdov (34% površine), večinoma tropski deževni gozd v Gvajanskem višavju. Z odpiranjem novim rudnih nahajališč se povečuje komercialno pridobivanje tropskega lesa, posevej ob rekah. Obsežne nedotaknjene gozdove so zavarovali kot velikanske gozdne rezervate.

Rudarstvo in energetika

Venezuela izkoršča le majhen del velikega rudnega bogastva. Najpomembnejša s nahajališča nafte. Odkritih zalog nafte je okoli 60 milijard sodčkov, ki naj bi zadoščala še za 60 let.

Venezuela ima tudi 4116 milijard m³ zalog zemeljskega plina (16. na svetu). Do leta 1995 so bila energetska in rudarska podjetja izključno v lasti države, po tem letu pa so začeli privabljeni tudi tuje privatne družbe.

V Gvajanskem višavju so velikanska, le deloma raziskana nahajališča železove rude, boksita, zlata, srebra, diamantov, cinka, svinca, bakra, nikja in urana.

Instalirana moč elektrarn je 18.975MW, 70% električne energije pridobijo v HE Guri na reki Canori (2. največja HE na svetu). Drugo električno energijo dobijo v termo elektrarnah iz domačih tekočih goriv.

Industrija

Prihodki od prodaje nafte so že leta 1940 omogočili velikopotezen program industrijalizacije, usmerjena predvsem v težko industrijo za izvoz, industrija blaga za široko porabo pa je nastala predvsem z domačim zasebnim kapitalom.

Po ustvarjeni dodani vrednosti sta najpomembnejši petrokemična in bazična kemična industrija (organske kemikalije, žveplena kislina, plastične mase, umetna gnolija in podobno).

Od drugih industrijskih panog so najpomembnejša živilska (sladkor, brezalkoholne pijače, mesni izdelki), kovinska in strojna industrija, tekstilna industrija ter tobačna industrija.

Turizem

Kljub velikim možnostim razvoja turizma je razmeroma slabo razvit, skoraj povsem omejen na Caracas in okolico. Na leto obišče Venezuelo okoli 600.000 turistov, predvsem ti prihajajo iz ZDA.

Promet

Cest je 89.700 km (39% asfaltiranih), večinoma na severu države. Železniških prog je 627 km. Trgovsko ladjevje ima 270 ladij, od tega polovico tankerjev. Imajo tudi 20 letališč z rednim potniškim prometom.

Zaključek

O Venezueli sem se naučil veliko novega in zanimivega. Je gorata država v Južni Ameriki, ki je še nisem, a upam da jo bom imel možnost obiskati. Želel bi si ogledati koralne otoke ter največli slab na svetu.

Ob pisanju seminarske naloge sem naletel predvsem na statistične težave, saj so bile le te stare. Nekako sem našel nove podatke, še vedno pa nisem mogel navesti realnih trenutnih podatkov za gospodarsko stanje, ter višino BDP-ja.

Nalogo sem pisal z veseljem in zagnanostjo po pridobitvi novih informacij o neznani državi.

Kazalo slik in tabel

Slika 1 Lega Venezuele.....	5
Slika 2 Zastava Venezuele.....	6
Slika 3 Simon Bolivar.....	7
Tabela 1 Osnovni podatki.....	4

Viri in literatura

- Države sveta 2000, Natek K., Natek M., Ljubljana, Mladinska knjiga 1999, strani 165-173, 629-631
- Statistični letopis 2010, Statistični urad RS, Ljubljana 2011
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenija>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Venezuela>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Venezuela>